

Prvi opći sabor hrvatskih liječnika

mr.sc. Ivica Babić dr.med. spec. pulmolog

Hrvatski liječnički sindikat

Sažetak

Prikazani su razlozi, uzroci i povodi za sazivanje 1. općeg sabora hrvatskih liječnika. 15.siječnja 2003. godine hrvatski liječnici stupili su u prvi opći štrajk nezadovoljni svojim socijalnim statusom. Vlada Republike Hrvatske 14. veljače 2003. godine uvela je radnu obvezu i nasilno prekinula štrajk. Želeći pokazati jedinstven stav cjelokupne struke o temeljnim staleškim pitanjima organizatori štrajka sazvali su prvi opći sabor hrvatskih liječnika na kojem je usvojena Deklaracija o pravima hrvatskih liječnika koju su potpisale sve relevantne staleške udruge i institucije u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: opći sabor, liječnici, Hrvatska

Uvod

Hrvatski liječnički sindikat (dalje HLS) pozvao je hrvatske liječnike doktore medicine i doktore stomatologije koji rade u ustanovama kojima su vlasnici Republika Hrvatska županije i gradovi u opći štrajk koji je započeo 15.siječnja 2003.godine. Unatoč višekratno iskazanoj dobroj vjeri, argumentima i namjeri predstavnika HLS Vlada RH, koja se u tom trenutku našla u ulozi poslodavca, nije željela udovoljiti štrajkaškim zahtjevima. U navedenom socijalnom sporu sve više se ponaša kao izvršna vlast koja je zapostavila svoju ulogu poslodavca. Nakon 30 dana štrajka Vlada se odlučuje na represiju. Uvela je radnu obvezu i nasilno prekinula štrajk. Suočeni s nedemokratskim i neustavnim postupkom vlasti, organizatori štrajka sazvali su 1. opći sabor hrvatskih liječnika na kojem su liječnici iskazali svoj stav prema temeljnim staleškim pitanjima i problemima. Unatoč svim podmetanjima i neugodnostima kojima su bili izloženi organizatori, 29.ožujka 2003. godine u dvorani Globus na Zagrebačkom velesajmu okupilo se 800 sudionika koji su jednoglasno usvojili Deklaraciju o zaštiti dostojanstva hrvatskih liječnika.

PRILOG A. Uvod u Deklaraciju

Mi, hrvatski liječnici sudionici I. Općeg sabora hrvatskih liječnika odazvali smo se pozivu naših udruga da javno raspravimo i obznanimo naše staleške interese. Predstavnici Hrvatskog liječničkog sindikata, Hrvatskog liječničkog zbora, Hrvatske liječničke komore i Hrvatske stomatološke komore vodili su niz pregovora s odgovornim u Ministarstvu zdravstva i Vladi Republike Hrvatske s težnjom da isprave sadašnji položaj liječnika i uravnilovku koju je ostavilo socijalističko društvo. Na toj liniji bilo je i potpisivanje I. Kolektivnog ugovora 1996. godine. Prestankom njegovog važenja krajem 1999. godine naši predstavnici već tri godine vode jalove pregovore s novom vlasti i resornim ministarstvom, a da nije udovoljeno niti jednom postavljenom zahtjevu. Naprotiv, socijalni status i dostojanstvo liječnika je zadnjih godina bitno unazađen, socijalni dijalog je praktički anuliran, a sve važne odluke donose se Uredbama Ministarstva zdravstva i Vlade bez uvažavanja mišljenja i zahtjeva cjelokupne struke.

Mi, hrvatski liječnici odazvali smo se 1991. godine da kao dragovoljci Domovinskog rata pridonesemo stvaranju samostalne Hrvatske države. Danas, nakon što je stvorena Lijepa naša, za koju su i liječnici dali svoje živote, neki nas s najvišeg vrha državne vlasti prozivaju za domoljublje i prijete da će silom štititi naše dostojanstvo od nas samih. U javnim medijima stvara se negativna klima, a senzacionalističkim napisima i izjavama ruši se ugled i dostojanstvo liječničke profesije kao nikad u posljednjih pola stoljeća.

Nakon štrajka upozorenja u lipnju 2002. godine, općeg štrajka liječnika, koji je započeo u siječnju 2003. i pravno upitnog uvođenja radne obveze za sve liječnike u veljači ove godine, nametnula se potreba za sazivanjem 1. općeg sabora hrvatskih liječnika da i na taj način dostojanstveno i jedinstveno izrazimo javni prosvjed prema Ministarstvu zdravstva i Vladi RH jer:

· se niz godina sustavno unazađuje zdravstvo u RH, a paralelno s time i moralni i materijalni status liječničke profesije,

- degradacija ide do te mjere da se bolesnike i liječnike dovodi u situaciju poremećenog međusobnog povjerenja i nemogućnosti odgovarajućeg liječenja,
  - se u takvim uvjetima javljaju anomalije kakve se ne pamte u prošlosti, a senzacionalistički se prikazuju afere kojima se u javnim medijima blati liječnička profesija što zbunjuje građane i ruši povjerenje u liječnike.
  - Hrvatski liječnici se svakodnevno zalažu za bolju zdravstvenu zaštitu kako bi se zdravim građanima sačuvalo zdravlje, a bolesnima pružila njega i liječenje.
  - Mi, hrvatski liječnici predvođeni liječničkim udrugama kao značajna stručna i moralna snaga u društvu tražimo primjereno vrednovanje.
  - Rad liječnika vrlo je složen, stručan i odgovoran. Prožet je dubokim etičkim i humanim odnosom prema bolesniku i nema ništa od odnosa u koje smo uvršteni stavljanjem liječnika u činovničke kalupe novog nedorečenog Zakona o plaćama u Javnim djelatnostima.
  - Uvjeti rada liječnika su među najtežima i najodgovornijima u javnim djelatnostima.
  - Zadnjih godina naš je profesionalni zanos stavljen na tešku kušnju. Nažalost svakim danom susrećemo u svim zdravstvenim ustanovama narušen standardni minimum opreme i lijekova za uspješnu obradu i liječenje bolesnika.
  - Školovanje liječnika, stažiranje, specijalizacija i uža specijalizacija vremenski traju znatno duže od školovanja i specijalizacije većine drugih profesija, a taj trud nije u konačnici ispravno vrednovan.
  - Liječnička profesija gotovo jedina nakon diplome do mirovine zakonski obvezuje na trajnu postdiplomsku izobrazbu, provjeru znanja i obnavljanje licencije za rad svakih 6 godina. Sve to predstavlja, pored svakodnevnih teških uvjeta rada s bolesnicima, doživotno obvezno vremensko i novčano opterećenje za svakog liječnika.
  - Mladi liječnik je već u startu u nepovoljnijem položaju od drugih fakultetski obrazovanih ljudi zbog dužine studija, dužine čekanja na stažiranje i prvo zaposlenje, dužine specijalizacije i uže specijalizacije. Stoga se njegovo "socijalno djetinjstvo" produžuje u nedogled.
- Sudionici 1. općeg sabora hrvatskih liječnika stoga upozoravaju Javnost i Vladu na sljedeće:
- o Broj liječnika na broj stanovnika u Hrvatskoj među najmanjima je u Europi. Na 100 tisuća stanovnika ima samo 235,9 liječnika.
  - o Nedovoljno izdvajanje za zdravstvo po glavi stanovnika iznosi 400 američkih dolara, a kvaliteta i učinkovitost prema ocjeni SZO je visoka zahvaljujući isključivo entuzijazmu liječnika
  - o Prosječna starost liječnika specijalista vrlo je visoka (primjerice interniste je 54 godine).
  - o Sve je manje zanimanje mladih za studij medicine. S druge strane, Europi nedostaje liječnika.
  - o Liječnici u Hrvatskoj su gotovo na začelju u Europi po plaćama kao i po sramotno niskim mirovinama
  - o Liječnik prosječno odradi 11 sati dnevno, odnosno 240 sati mjesečno
  - o Liječnik koji dežura te sa 65 godina doživi punu mirovinu, ukupno je proveo 7 do 10 godina u dežurstvu, što iznosi preko 20 godina dodatnog 8 satnog radnog staža (!).
  - U zadnjih deset godina donose se kontradiktorne odluke po kojima se na jednoj strani smanjuju doprinosi i materijalna osnova zdravstva, a s druge strane zagovaraju se veliki zahvati u programu reforme zdravstva. Proklamirana široka reorganizacija zdravstva stoji i dalje u zapisima na papiru, a u realnosti je došlo do jasnog pogoršanja zdravstvene službe.
  - U smanjivanju materijalne osnove zdravstva postoji granica ispod koje se

sustav urušava. Svjesni smo da je to urušavanje zdravstvenog sustava započelo. O tome jasno govore činjenice da se u bolnicama sve teže obnavljaju potrošene zalihe u lijekovima, sanitetskom potrošnom materijalu, liste čekanja na dijagnostičku obradu i na operacije su sve duže, sve teže se održavaju neophodno potrebni medicinski aparati, zgrade..itd

· Naš prosvjed nema za cilj samo poboljšanje materijalnog statusa i položaja liječnika u društvu, već je i zahtjev da Ministarstvo zdravstva i Vlada odrede ekonomski transparentne odnose te konačni dogovor koju razinu zdravstvene zaštite želimo i možemo financirati na osnovi proklamirane zdravstvene politike. Svaka odluka mora se temeljiti na uvažavanju struke i mišljenju liječničkih udruga, uz zaštitu prava pacijenata.

· Zbog gore navedenog, mi, predstavnici hrvatskih liječnika i stomatologa, okupljeni na svom 1. općem saboru, zabrinuti smo za zdravlje pučanstva zbog degradacije liječničke profesije.

· U namjeri da se poboljša stanje u zdravstvu i zaustavi degradacija profesije objavljujemo Deklaraciju:

PRILOG B. Deklaracija o zaštiti dostojanstva hrvatskih liječnika

1. OPĆI SABOR HRVATSKIH LIJEČNIKA DONOSI D E K L A R A C I J U

Tražimo

1. da izvršna vlast stvori bolje uvjete za razvoj zdravstva, i nakon dogovora s liječničkim komorama i liječničkim zborom određuje samo osnove zdravstvene politike, a da se ne mijesha u struku

2. da se poboljša organizacija zdravstvene službe, jer sadašnja tzv. reforma nudi uglavnom samo restrikcije

3. da se liječnicima osigura autonomija djelovanja temeljena na stručnom znanju i suvremenim spoznajama

4. da se mladim liječnicima osigura plaćeni staž odmah, a najkasnije unutar jednog mjeseca iza diplomiranja, te specijalizacije prema potrebama, jer je prosječna starosna dob specijaliste danas veća od 55 godina

5. da se radno vrijeme liječnika uskladi s europskim standardom te, ukupno trajanje radnog vremena u bilo kojem obliku ne može biti više od 48 sati tjedno

6. da se omogući kontinuirana medicinska edukacija svim liječnicima, kako je predviđeno zakonskim aktima, na teret poslodavca

7. da se liječnička profesija izdvoji iz «Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama» i uredi Strukovnim kolektivnim ugovorom.

8. da se poveća financijska kontrola pribavljanja i trošenja sredstava namijenjenih zdravstvu i da se ta sredstva izdvoje iz Proračuna

9. da se dogovorno s Hrvatskim liječničkim sindikatom ustanovi odgovarajuća cijena rada liječnika, koja će biti u skladu s trajanjem liječničke izobrazbe, odgovornošću i težinom liječničkog poziva

10. da se u javnosti prestane manipulirati s visokim primanjima liječnika te da se ubuduće govori o osnovnim plaćama za redovno radno vrijeme

11. da se prekine s prikazivanjem liječnika kao neradnika, nestručnjaka, nehumanih osoba i državnih neprijatelja; da se prekine s dezinformiranjem o položaju i zahtjevima liječnika i medijskim linčom koji je vodio Ministar zdravstva.

12. da sljedeći korak u reformi zdravstva bezuvjetno bude osiguranje partnerskih odnosa svih triju partnera, te da se započne od temelja zdravstvenog sustava

13. da se odmah i bezuvjetno ukine radna obveza

Hrvatski liječnički sindikat
Hrvatski liječnički zbor
Hrvatska liječnička komora
Hrvatska stomatološka komora
Medicinski fakultet Zagreb
Medicinski fakultet Rijeka
Medicinski fakultet Split
Medicinski fakultet Osijek
Stomatološki fakultet Zagreb
Hrvatsko stomatološko društvo HLZ-a
Hrvatsko društvo umirovljenih liječnika HLZ-a
Akademija medicinskih znanosti Hrvatske
Studenti medicine i stomatologije u Hrvatskoj
Hrvatska udruga za promicanje prava pacijenata

Zagreb, 29. ožujka 2003.